

EGYÉB KATEGÓRIA

Látványszínház, avagy az abszurd harsány bája

2007.12.03

Archív

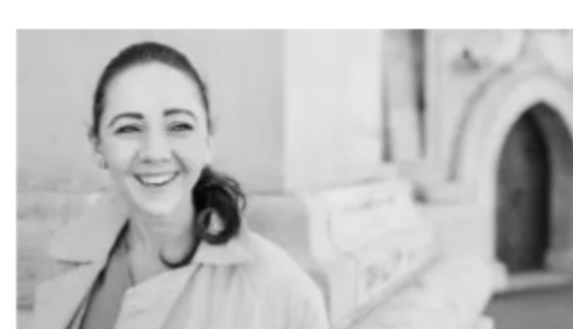
A főoldalról ajánljuk

Szépség a részletekben

Kirakatszínházi maraton
Székelyudvarhelyen

Pénteki kultúrrandi Tarpai
Viktória színművészel

Kovács Lehel és Pálmai Anna

Gothár Péter nem először bizonyítja be mesterfokon, hogy a színház nem csak beszéd, mozgás és látvány, hanem Gesamtkunstwerk, amelyben mindezen elemeknek egyenrangú szerepe van, s amelyben úgy kell kapcsolódnuk egymásba, mint finommechanikában az aprócska fogaskerekeknek. Alekszandr Ivanovics Vvegyenszkij *Ivanovék karácsonya* című fergeteges, abszurd színházának színrevitelek azonban talán mégis a látvány az, ami dominál – és itt nem csak az ismét telitalálatos díszletére gondolok, amely kisebb fülkékre, afféle mini-Wunderkammerekre felnyitható feketetáblaparavánból áll, amelyre a történet egyes jeleneteit előre felrajzolták. Hanem arra, hogy a futurista költőként indult, s 1941-ben egy büntetőtábor felé menet elpusztult, orosz avantgard szerző darabjának megrendezésekor Gothár bemutatja, milyen az, amikor nemcsak a szöveg és a cselekmény, hanem maga a látvány, az egész elénk tárt világ is abszurd. Például, a rendezés egyik abszolút bravúriaként, egyszer csak felülnézetből – mintegy isteni perspektívából – nézünk egy-egy jelenetet, és tulajdonképpen az egész darab egy nagy perspektívaváltás, ami idéző- és kérdőjelek közé teszi a realizmust, illetve magát a valóságot. Miközben a darab keveri az abszurd, futurista, szürrealista és expresszionista elemeket, egyúttal utal az orosz klasszikus irodalom kulcsmotívumaira is, a bűnre, a bűntudatra, a bűnhődésre és a megváltásra, ami jelen esetben maga a halál.

Kovács Lehel és Lengyel Ferenc

Mészáros Béla és Pelsőczy Réka

Mindeközben telik-múlik az idő (az időnk), amit egy falióra ingája folyamatosan és könyörtelenül jelez. Ivanovék (vagy Puzirjovék?), azaz "a Család" karácsonyra készülődik, s ezalatt egy szörnyű büntény történik, a dada baltával lefejezi az egyik gyereket, mely pillanat elszabadítja a darabon eluralkodó féktelen grand guignol-játékot, amit a szöveg abszurd humora csak tovább fokoz (fordította Baka István). Aztán van még nyomozás, bírósági tárgyalás, elmeógyógyintézet, kivégzés és öngyilkosság, s mindeközben a nézők el- és felszabadultan röhögnek (kivéve persze azokat, akik kitartóan azt dörmögik az orruk alá, hogy "nálam pedig legyen cselekmény").

A szerző nyilvánvalóan a hagyományos ábrázolásmód kötöttségei és sztereotípiái, valamint a közönség elvárásai ellen lázad ironikus-gunyoros módon (dráma kell nektek? hát tessék! látni, nézni akartok? hát tessék!), valamint a nyelv logikája, illetve béklyói ellen, ami az emberi gondolkodást és cselekvést rabságban tartja. S aki nem hagyja magát belevonni ebbe a fergeteges játékba, az jobb, ha vissza se megy a második felvonásra. A színészgárdából kiemelni senkit sem lehet, mert mindenki felsőfokon teljesít: **Fekete Ernő** és **Pelsőczy Réka** pompás párost alakítanak mint apa és anya, **Szirtes Ági**, **Lengyel Ferenc**, **Elek Ferenc**, **Mészáros Béla**, **Jordán Adél**, **Kovács Lehel** és **Pálmai Anna** groteszk-szürrealis gyerekek, **Mészáros Piroska** (e.h.) sajnálatra- és szeretetreméltóan bumfordi gyilkos dada, és soha jobb fenyőfa-alakítást nem fog e kerek földön senki se látni, mint amelyet **Takátsy Péter** nyújt a nagyérdeműnek (a karácsonyfakivágás- és állítás jelenet külön kis expozét érdemelne). Szóval, csak az menjen a Katonába (Kamrába), aki ilyet szeret. De aki, az nagyon menjen.

Elek Ferenc, Pálmai Anna, Kovács Lehel és Jordán Adél szerepel Alekszandr Ivanovics Vvegyenszkij: *Ivanovék karácsonya* című előadásában, amelyet Gothár Péter rendezésében november 28-án mutatnak be a Katona József Színház Kamrája színpadán.

MTI-fotó: Kollányi Péter